

Stockholm den 3 december 2009

R-2009/1615

Till Finansdepartementet

Fi2009/4718

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 7 juli 2009 beretts tillfälle att avge yttrande över Skatteförfarandeutredningens slutbetänkande Skatteförfarandet, Del 1-3 (SOU 2009:58).

Sammanfattningsvis tillstyrker Advokatsamfundet utredningens förslag utom i de hänseenden som tas upp i det följande.

1 Deklarationsombud

I 6 kap. 5 § 2 förslaget till skatteförfarandelag anges att ett deklarationsombud får ta del av de deklarations- och skattekontouppgifter som den deklarationsskyldige har direktåtkomst till. Hittills har deklarationsombudets tillgång till uppgifter hanterats genom samtycke från den deklarationsskyldige. Syftet med förändringen är att minska administrationen. Förslaget ska ses tillsammans med förslaget i punkt 3 i samma paragraf att deklarationsombudet får "komplettera deklarerade uppgifter". Det uttrycket ersätter dagens "besvara frågor och lämna kompletterande uppgifter till Skatteverket som rör en skattedeclaration som ombudet har lämnat till verket". Utredningens motiv för de föreslagna förändringarna är vällovliga men medför oklarhet avseende den deklarationsskyldiges ansvar för oriktiga uppgifter som lämnas under förfarandet (i samband med t.ex. skatterevision eller måls handläggning i förvaltningsdomstol). Den deklarationsskyldige lämnar sina uppgifter via ombudet efter samtycke och de utökade befogenheterna för ombudet bör därför balanseras av ett minskat ansvar för den skattskyldige avseende oriktiga uppgifter till Skatteverket. Den minskade administrationen får inte leda till en ökad risk att deklarationsskyldiga drabbas av ansvar för oriktiga uppgifter. Frågan bör utredas vidare i det fortsatta lagstiftningsärendet, särskilt skillnaderna i det skatterättsliga respektive straffrättsliga ansvaret. Straffrättsligt ansvar bör enligt Advokatsamfundet under alla omständigheter vara uteslutet i de fall deklarationsombudet agerat utan uttryckligt samtycke från

den deklarationsskyldige. De ofta komplicerade skattereglerna medför att det i praktiken är omöjligt för den deklarationsskyldige att bedöma om ombudets besvarade frågor och lämnade kompletterande uppgifter är korrekta.

2 Tredjemansrevision

I 42 kap. 2 § sista stycket förslaget till ny skatteförfarandelag föreslås att nuvarande regler om tredjemansrevision enligt 3 kap. 8 § andra stycket taxeringslagen (1990:324) skall bibehållas oförändrade.

Detta skulle medföra fortsatt möjlighet för Skatteverket att självständigt samla in uppgifter som skall användas för kontroll av annan än den som revideras (tredje man), exempelvis för att granska uppgifter om enskilda som förvaras hos banker och Internetleverantörer. Det rör sig ofta om mycket stora mängder information. Ett exempel är den tredjemansrevision som Skatteverket inledde 2007 mot Internetleverantören Bahnhofs kunder. Ett annat är den generella tredjemansrevision Skatteverket initierade under sommaren 2006 för att granska närmare 300 advokaters, juristers och andra rådgivares klientmedelskonton hos SEB. Normalt avser tredjemansrevision kunder, leverantörer och andra intressenter i de respektive företagens verksamhet men det finns inga särskilda begränsningar för vem som kan granskas genom tredjemansrevision.

Förfarandet är av uppenbara skäl kritiserat för att inte uppfylla kravet på rättssäkerhet och anses vara onödigt integritetskränkande, vilket utgjorde bakgrunden till att möjligheten för skattemyndigheterna att besluta om tredjemansrevision slopades av den tidigare borgerliga regeringen. Rent lagtekniskt skedde detta genom att bestämmelserna om tredjemansrevision utmönstrades ur 3 kap 8 § taxeringslagen (prop. 1993/94:151, s. 80 ff).

Möjligheten för Skatteverket att besluta om tredjemansrevision återinfördes dock av den socialdemokratiska regeringen trots mycket hård kritik från remissinstanserna (prop. 1996/97:100, s. 489 ff). Bland annat varnade dåvarande Föreningen Auktoriserade Revisorer för att skattemyndigheterna skulle komma att använda sig av institutet för att bedriva rena s.k. fishing expeditions, dvs. eftersökande av icke specificerade uppgifter utan tydligt angivet syfte och utan någon misstanke om oegentligheter eller fel. Ett förfarande som enligt Europadomstolen står i strid med Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Återinförandet av bestämmelser om tredjemansrevision i 3 kap 8 § taxeringslagen motiverades inte närmare. Dåvarande Riksskatteverket var ensam positiv remissinstans vid återinförandet av tredjemansrevision (prop. 1996/97:100, s 489 ff).

I detta sammanhang vill Advokatsamfundet framhålla Lagrådets kritiska uttalande (prop. 1987/88:65 s. 120) i samband med att möjlighet till generell tredjemansrevision infördes. Lagrådet pekade på skyddet mot husrannsakan och liknande intrång i 2 kap. 12 § regeringsformen och underströk vikten av att revisionsinstitutet ges en klar och tydlig utformning samt att tillämpningen av reglerna präglas av restriktivitet och urskillning.

Advokatsamfundet anser i likhet med vad Kammarrätten i Stockholm anfört i sitt remissyttrande över Delbetänkandet (SOU 1996:79) Översyn av revisionsreglerna den 15 oktober 1996 (AdmD-286-1996) att tredjemansrevision enligt proportionalitetsprincipen får anses förutsätta att revisionen i fråga om art, styrka, räckvidd och varaktighet står i rimlig proportion till vad som står att vinna med åtgärden. Detta torde kunna sättas ur spel om den reviderade inte får reda på vem som ska kontrolleras eller vilka rättshandlingar som eftersöks. En sådan ordning torde vidare omöjliggöra invändningar från tredje man med åberopande av ändamåls- och behovsprinciperna eftersom han eller hon då inte har någon möjlighet att avgöra om revisionen används i något annat syfte än det avsedda eller om åtgärden är nödvändig med hänsyn till det bakomliggande syftet.

I sammanhanget kan också hänvisas till Europadomstolens dom i målet Niemietz (1992-12-15, 251-B) som avsåg prövning avseende en husrannsakan på ett advokatkontor i syfte att klarlägga upphovet till ett visst brev. Europadomstolen fann att åtgärden hade stöd i den inhemska lagen och tjänade ett legitimt syfte men ansåg ändå att åtgärden var oproportionerlig och pekade särskilt på att den tyska domstolens medgivande till husrannsakan på advokatkontoret hade fått en mycket generell utformning.

Såsom kammarrätten anfört i nämnda remissyttrande kan tredjemansrevision jämföras med Konkurrensverkets möjligheter till undersökning hos företag enligt konkurrenslagen. Undersökning hos företag på konkurrensrättens område får endast göras under vissa förutsättningar och då efter beslut av Stockholms tingsrätt. För undersökning hos tredje man uppställs särskilda krav och inte i något fall kan Konkurrensverket ägna sig åt s.k. fishing expeditions.

Det bör i sammanhanget noteras att tredjemansrevisioner är otillåtna i närliggande länder som exempelvis Norge, Tyskland och Storbritannien. Paralleller mellan tredjemansrevisioner och massavlyssning genom FRA har påpekats, bl.a. av Sveriges advokatsamfunds generalsekreterare Anne Ramberg (Advokaten, nr 5 2008, Årgång 74). Det kan även nämnas att kritik riktats mot tredjemansrevision från rättsvetenskapligt håll. Se således exempelvis Hultqvist i Advokaten, nr 5 2008, Årgång 74 samt Höglund som förespråkar ett avskaffande av tredjemansrevision i Taxeringsrevision - ur ett rättssäkerhetsperspektiv, Jure Förlag, 2008, s. 371-380). Frågan om avskaffande av tredjemansrevisionsinstitutet har även nyligen väckts från riksdagshåll, se Motion 2008/09:Sk394 samt skriftliga frågor 2008/09:328 och 2009/10:209.

Det är slutligen värt att framhålla att bruket av elektroniska betalnings- och kommunikationsmedel har ökat avsevärt sedan tredjemansrevision återinfördes mot slutet av 1990-talet. I dagens läge kan en persons privata levnadsvanor i princip helt och hållet kartläggas genom att ta del av de uppgifter som finns tillgängliga hos tredje män såsom banker, kreditkortsinstitut samt leverantörer av Internet och telefoni. Att ge en undersökande myndighet den fria tillgång till sådana uppgifter på det sätt som nuvarande regler om tredjemansrevision i praktiken innebär, förefaller enligt Advokatsamfundet inte vara förenligt med en rimlig integritetsskydds- och rättssäkerhetsnivå för den enskilde.

Advokatsamfundet anser således att det finns tungt vägande skäl att ur integritets- och rättssäkerhetssynvinkel ånyo avskaffa tredjemansrevisionen. Regeringen bör därför överväga ett sådant avskaffande genom att utmönstra sista stycket i 42 kap. 2 § förslaget till ny skatteförfarandelag

3 Omprövning på grund av praxis från Europadomstolen

Utredningen föreslår att Skatteverkets befogenhet att ompröva domstolsavgöranden även ska omfatta avgöranden som avviker från ny eller ändrad praxis från EG-domstolen. Detta är en logisk konsekvens av Sveriges medlemskap i EU och EG-rättens ställning i den svenska rättsordningen.

Motsvarande resonemang motiverar dock även att Skatteverkets befogenhet att ompröva domstolsavgöranden bör omfatta avgöranden som avviker från ny eller ändrad praxis från Europadomstolen. Detta mot bakgrund av att Europadomstolen är högsta uttolkare av Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och ytterst definierar rättigheternas innehåll och tolkning. Europakonventionen utgör numera svensk lag och ges även särskild konstitutionell status genom stadgandet i 2 kap. 23 § regeringsformen. Härtill kommer att EG-domstolen vid ett flertal tillfällen uttalat att Europakonventionens principer skall anses utgöra en del av gemenskapsrätten, vilket även bekräftas av innehållet i artikel 53 i EU:s rättighetsstadga. Det är således enligt Advokatsamfundet inte bara på konventionsrättslig basis eller nationell grund som Europadomstolens har direkt betydelse för rättstillämpningen i Sverige, innefattande skatteförfarandet, utan även i anledning av Sveriges medlemskap i EU.

Med hänsyn till Europakonventionens ställning i den svenska rättsordningen är det enligt Advokatsamfundet svårt att finna några bärande argument för att Skatteverkets befogenhet inte även skulle omfatta avgöranden som avviker från ny eller ändrad praxis från Europadomstolen. Detta i synnerhet med hänsyn till innehållet i Europakonventionens artikel 13 som anger att enskilda måste ha tillgång till effektiva rättsmedel inför nationella myndigheter för att erhålla prövning av en påstådd kränkning av Europakonventionens rättigheter.

Advokatsamfundet anser därför att regeringen bör överväga att föreslå att Skatteverkets befogenhet att ompröva domstolsavgöranden även skall omfatta avgöranden som avviker från ny eller ändrad praxis från Europadomstolen, varvid 66 kap. 3 § förslaget till ny skatteförfarandelag bör ges följande justerade lydelse.

3 § Skatteverket får inte ompröva beslut i frågor som har avgjorts av allmän förvaltningsdomstol.

Skatteverket får dock på begäran av den som beslutet gäller ompröva en fråga som har avgjorts av länsrätt eller kammarrätt genom beslut som har fått laga kraft om beslutet avviker från rättstillämpningen i ett avgörande från Regeringsrätten, EG-domstolen eller den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna som meddelats senare. Detsamma gäller ett avgörande från Regeringsrätten, om det avviker från rättstillämp-

ningen i ett senare avgörande från EG-domstolen eller den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

4 Skattetillägg

Advokatsamfundet noterar att tilläggsdirektiven (Dir. 2007:165) avseende utredningen av bl.a. skattetillägg är tämligen begränsade och remissutlåtandet utformas i enlighet härmed. Advokatsamfundet gör dock några inledande anmärkningar i fråga om skattetillägg som får anses gå utöver direktiven.

Enligt Advokatsamfundet strider utformningen av reglerna för påförande och befrielse av skattetillägg mot passivitetsrätten och oskuldspresumtionen enligt artikel 6 Europakonventionen.

Ett exempel på en bestämmelse för påförande av skattetillägg som strider mot passivitetsrätten och oskuldspresumtionen enligt artikel 6 Europakonventionen är skattetillägg vid skönstaxering på grund av utebliven deklaration. Skattetillägg påförs i dessa situationer automatiskt, dvs. trots att den skattskyldige förhåller sig helt passiv. En i praktiken icke ovanlig situation är att den skattskyldige och Skatteverket har olika uppfattning i fråga om den skattskyldige är skattskyldig för viss inkomst i Sverige (typiskt sett om den skattskyldige är obegränsat skattskyldig). Det är inte ovanligt att Skatteverket därefter skönstaxerar på grund av utebliven deklaration och samtidigt påför skattetillägg. Detta förfarande tvingar den skattskyldige att agera och strider därför mot passivitetsrätten enligt artikel 6 Europakonventionen. Förfarandet strider även mot oskuldspresumtionen därför att i praktiken råder i dessa situationer omvänd bevisbörda ifråga om skattskyldighet och inkomster.

De andra bestämmelserna som strider mot oskuldspresumtionen är reglerna om påförande och befrielse från skattetillägg. Advokatsamfundet anser att redan det förhållande att skattetillägg påförs utan krav på subjektiva rekvisit strider mot oskuldspresumtionen. Tanken med reglerna om befrielse från skattetillägg är att subjektiva rekvisit ska beaktas vid befrielse från skattetillägg istället för vid påförande av skattetillägg. I praktiken har Skatteverket emellertid sällan tillgång till uppgifter som kan aktualisera befrielse från skattetillägg och därmed blir det den skattskyldige som får åberopa och föra bevisning till stöd för befrielse från skattetillägg. Detta strider mot oskuldspresumtionen.

I det följande övergår Advokatsamfundet till att kommentera Skatteförfarandeutredningens förslag med beaktande av tilläggsdirektiven.

Advokatsamfundet delar i allt väsentligt Skatteförfarandeutredningens redogörelse för de äldre reglerna, reformen år 2003 och rättspraxis därefter (Del 2, avsnitt 7.1-7.7).

Enligt Advokatsamfundet är förslaget med slopande av reglerna om delvis befrielse, dvs. att nivåer för befrielse inte längre ska finnas, positivt (7.8.1). Enligt samfundets bedömning är det troligt att förutsebarheten genom förslaget kommer att minska på grund av den ”steglösa” befrielsen. Fördelarna med förslaget väger dock över. Fördelarna är ökad

rättvisa – skattetillägg blir på ett bättre sätt kopplat till det felaktiga uppgiftslämnandet – och ökad proportionalitet.

Advokatsamfundet anser att utredningens förslag att skattetillägg inte ska tas ut för oriktig uppgift som kan rättas med ledning av normalt tillgängligt kontrollmaterial är positivt och ett steg i rätt riktning (7.8.3). Advokatsamfundet anser emellertid att det inom ramen för gällande rätt finns möjlighet att gå ett steg längre och utforma reglerna enligt följande.

Enligt Advokatsamfundets uppfattning ger utredningens förslag i denna del uttryck för att skattetillägg inte ska tas ut om *risk för skatteundandragande* inte föreligger. Enligt vad utredningen framfört i avsnitt 7.6 har Regeringsrätten uttalat att befrielse från skattetillägg ska ske om risk för skatteundandragande inte föreligger (RÅ 2008 ref. 61 I, se även Lindkvist i SkatteNytt 2008 s. 776-780). Advokatsamfundet anser därför att skäl föreligger att komplettera eller ersätta alla rekvisit i nuvarande 5 kap. 8 § taxeringslagen med rekvisitet att skattetillägg inte ska utgå om risk för skatteundandragande inte föreligger. Advokatsamfundet anser att det är mer förenligt med oskuldpresumtionen enligt Europakonventionen att införa nyss nämnda rekvisit i en regel som avser *påförande* av skattetillägg än befrielse från skattetillägg.

Om lagstiftaren inte anser att nyss nämnda rekvisit bör införas vid regel om påförande av skattetillägg anser Advokatsamfundet i vart fall att rekvisitet bör införas i befrielse-reglerna, såsom en kodifiering av gällande rätt.

Utöver de i utredningen föreslagna ändringarna föreslår Advokatsamfundet följande.

Det bör övervägas att genom lag införa generösare regler för befrielse från skattetillägg, särskilt avseende ursäktlighetsrekvisitet i 5 kap. 14 § andra stycket taxeringslagen. Utredningens redovisning av praxis från Regeringsrätten visar att tolkningen av befrielse-reglerna blivit mer generös, men endast beträffande oskälighetsrekvisitet. Advokatsamfundet anser att Regeringsrätten är alltför strikt i sin bedömning av ursäktlighetsrekvisitet och att viss uppmjukning i lagstiftningen därför bör ske.

Advokatsamfundet avstyrker utredningens förslag till lagändring enligt vad som framgår av 49 kap. 4 § andra stycket förslaget till förfarandelag. Skattetillägg bör enligt Advokatsamfundet bara tas ut om uppgiften inte har godtagits efter prövning i sak. Detta bör gälla oavsett när under förfarandet en påstådd oriktig uppgift lämnats, jfr. Länsrättens i Stockholms län dom den 21 december 2007, mål nr 26610-07. Som utredningen framhåller ska ju skattetillägg aktualiseras om det oriktiga uppgiftslämnandet har direkt inverkan på skatteuttaget, dvs. skattetillägg bör beräknas på beslutat felaktigt skatteuttag. Slutligen bör erinras om att skattetillägg är en straffrättslig påföljd som inte bör få förekomma utan en föregående prövning i sak. Det bör självfallet gälla såväl som prövningen i Skatteverket som hos förvaltningsdomstol.

5 Dubbelbestraffningsförbudet

Advokatsamfundet delar utredningens bedömning att det finns ett behov av utredning av lagändringar för att undvika konflikter med dubbelbestraffningsförbudet i Europakonventionen.

Advokatsamfundet anser emellertid att det, mot bakgrund av Europadomstolens rättspraxis, finns anledning att redan nu avveckla och i grunden se över systemet med dubbla förfaranden i fråga om skattetillägg och skattebrott.

Enligt Advokatsamfundets bedömning utvisar Europadomstolens praxis att dubbelbestraffning föreligger om samma rättssubjekt påförs skattetillägg och döms för skattebrott för samma agerande, dvs. samma oriktiga uppgiftslämnande.

Advokatsamfundet delar inte utredningens bedömning att det av Zolothukin-målet inte klart kan utläsas att dubbelbestraffningsförbudet bestäms med avseende på de konkreta och inte de abstrakta rättsfakta (se närmare härom, Lindkvist i SkatteNytt 2009 s. 298-303). Enligt Advokatsamfundets bedömning ger Zolothukin-målet klart besked om att det avgörande för dubbelbestraffningens bestämmande är de konkreta rättsfakta (omständigheter som i verkligheten inträffat).

Advokatsamfundet erinrar också om två avgöranden från Europadomstolen som meddelats efter det att utredningen avgav sitt betänkande. Dessa är Ruotsalainen mot Finland (den 16 juni 2009) och Maresti mot Kroatien (25 juni 2009). I båda dessa avgöranden hänvisas till Zolothukin-målet i frågan om dubbelbestraffningens bestämmande.

Vad som är särskilt intressant med Ruotsalainen-målet är att det avsåg just en enskild som först dömts för skattebrott och därefter påförts en tilläggsskatt för samma agerande. Utredningens argument att det är svårt att tolka Zolothukin-målets relevans för svenskt vidkommande har genom det senare avgörandet väsentligen försvagats eller helt undanröjts.

Enligt Advokatsamfundets bedömning påverkas det anförda inte av Regeringsrättens dom den 17 september 2009, mål nr 8133-08. Enligt samfundets bedömning strider Regeringsrättens avgörande mot Europadomstolens nyss nämnda (och även tidigare) praxis. I korthet strider Regeringsrättens dom mot Europadomstolens praxis av följande skäl.

Dubbelbestraffningsförbudet i artikel 4 sjunde tilläggsprotokollet Europakonventionen är enligt fast praxis och allmänna rättsprinciper en regel om *rättskraft*. Skälet till Regeringsrättens bedömning att de svenska förhållandena inte strider mot dubbelbestraffningsförbudet är att svenska regler innehåller en samordning av påföljder/sanktioner genom reglerna om påföljdsbestämning i 29 kap. 5 § brottsbalken och befrielse från skattetillägg i 5 kap. 14 § tredje stycket 3 taxeringslagen. Regeringsrätten laborerar således med en samordning

av *påföljder/sanktioner*. Enligt Advokatsamfundet är samordning av påföljder artskilt från en regel om rättskraft som ju reglerar förbud mot dubbla *processer* om ”samma sak”. Advokatsamfundet anser att en jämningsregel vid bestämmandet av påföljd inte kan anföras som stöd för att frånga det grundläggande förbudet mot dubbelbestraffning.

Regeringsrättens dom strider således mot dubbelbestraffningsförbudet därför att det senare är en regel om rättskraft och förbud mot dubbla processer om ”samma sak”, och inte en regel om dubbla sanktioner. Det förhållandet att det i svensk rätt finns en samordning av sanktionerna är enligt Advokatsamfundets mening därför irrelevant för tolkningen av dubbelbestraffningsförbudet i Europakonventionen. Se vidare Göta hovrätts beslut 2009-10-30 i mål nr B 6-09 och beträffande norskt rätt, Riksadvokaten, ref. Ra 09-187 HPJ/amo 320 datum 03-04-09.

6 Anstånd med betalning av skatter och avgifter

Anstånd med betalning av skatter och avgifter enligt 63 kap. 4 § första stycket förslaget till skatteförfarandelag bör inkludera ärenden och mål där eftertaxering förekommer tillsammans med tillämpning av lagen (1995:575) om skatteflykt. Motsvarande svårigheter att förutse utgången i målen gäller mål om s.k. genomsyn i skatterätten. Genomsyn innebär att avvikelser sker från civilrättsligt giltiga handlingar och en särskild skattemässig bedömning i stället görs av rättshandlingarna. Genomsyn är inte lagreglerat utan har prövats i praxis under framför allt tiden från 1980-talet. Regeringsrätten har i ett par mål under senare uttalat sig kritiskt mot användandet av genomsyn som bygger på vilka avsikter den skattskyldige kan ha haft med sina rättshandlingar, RÅ 2004 ref. 27 och RÅ 2008 not. 169. För den skattskyldige är genomsyn förenat med mycket allvarliga rättssäkerhetsproblem genom att förutsebarheten i rättstillämpningen är i det närmaste obefintlig. Till skillnad mot skatteflyktslagen har Skatteverket behörighet att besluta om genomsyn vilket leder till att verkställighetsfrågan blir snabbt aktualiserad för den skattskyldige. Advokatsamfundet föreslår att lagtexten kompletteras med föreskrifter som innebär att anstånd ska medges om frågan gäller tillämpning av de föreslagna reglerna om efterbeskattning i 66 kap. 25 § förslaget till skatteförfarandelag tillsammans med lagen mot skatteflykt och/eller tolkning och tillämpning av rättshandlingars formella innebörd i jämförelse med deras verkliga.

7 Ersättning för kostnader för biträde m.m.

Samfundet delar utredningens uppfattning att ersättningsreglerna bör reformeras, jfr Lundin, i Regeringsrätten 100 år, s. 291 ff. Utredningen har emellertid som utgångspunkt för sina förslag att utredningsansvaret enligt 8 § förvaltningsprocesslagen tillämpas och fungerar på ett tillfredsställande sätt. Det måste enligt Advokatsamfundets mening anses vara ett allmänt känt faktum att utredningsansvaret, i den mån det överhuvudtaget förekommer, inte har någon praktisk betydelse i mål och ärenden inom det område som avses med beteckningen Skatteförfarandet. Det förekommer såvitt Advokatsamfundet känner till sällan att förvaltningsdomstolarna tar initiativ till kompletterande utredning i mål eller ärenden. Motsvarande gäller för Skatteverkets handläggning, i vart fall i ärenden

där tvist råder. Utgångspunkten för reformering av ersättningsreglerna bör därför vara att den skattskyldige själv får ombesörja erforderlig utredning i mål och ärenden.

När det gäller nivån på den ersättning som betalas ut vill Advokatsamfundet anföra följande. Det förekommer alltför ofta att den ersättning som beslutas av Skatteverket och domstolarna bestäms till ett oskäligt lågt belopp. Utan att göra detta yttrande till en diskussion om vad som är en rimlig ersättning och hur den lämpligen kan bestämmas vill Advokatsamfundet framhålla att det är viktigt att de personer som tar uppdrag som ombud i skatteärenden kan räkna med att goda arbetsinsatser medför att de erhåller en rimlig ersättning. Den ordning som gäller för närvarande medför att erfarna och kvalificerade ombud endast åtar sig uppdrag där de kan räkna med att klienten kan betala fullt arvode oavsett vad domstolar eller Skatteverket beslutar. Det är en fördel inte bara för de skattskyldiga utan också för domstolar och Skatteverket att ersättningsnivån i skatteärenden är tillräcklig för att medföra att kunniga och erfarna personer tar uppdrag som ombud i tvisterna.

Enligt Advokatsamfundets mening bör den allmänna utgångspunkten för ersättning i skatteärenden vara densamma som i tvistemål, nämligen att den som vinner tvisten skall få full ersättning för sina kostnader i målet. Detta bör gälla oavsett vilken uppfattning Skatteverket eller domstolen har om behovet av biträde i målet. Ersättning skall dessutom alltid utgå i ärenden där den enskilde behöver ett biträde för att kunna ta tillvara sin rätt.

Det finns praktiska skäl som talar för att frågan om biträde i första instans prövas av Skatteverket. Det är dock viktigt att Skatteverkets beslut i frågan kan överklagas till länsrätten utan samband med skattefrågan. Det är också viktigt att den enskilde efter att ha fått avslag på sin begäran om biträde kan återkomma med en ny begäran om det under ärendets gång kommer fram omständigheter som talar för behov av biträde. Det kan därför finnas skäl för att frågan om beslut om biträde är ett separat ärende skilt från skatteärendet. Ett alternativ kan vara att låta frågan omfattas av bestämmelserna i 34 § 7 förvaltningsprocesslagen (1971:291).

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg